

Persoonlijk ben ik van mening dat acupunctuur ook in de westerse geneeskunde binnenkort meer zal worden toegepast, vooral in de vakgebieden van internist, neuroloog, reumatoloog, orthopeed en anesthesist — misschien moet ik wel bijna alle specialismen opnoemen.

Naschrift

Inmiddels vond ook in Nederland een operatie plaats met acupunctuur als pijnbestrijding, zonder narcose.

LITERATUUR

- BEAU, G. (1965) *La médecine chinoise*. In: *Le rayon de la science*, vol. 23. Ed du Seuil.
- BENZER, H., J. BISCHKO, H. KROPEJ, G. PAUSER, M. BAUM en H. THOMA (1972) *Anaesthesist* 21, 452.
- BONICA, J. J. (1974) *J. Amer. med. Ass.* 228, 1522.
- BROWN, P. E. (1972) *Lancet* I, 1328.
- BULL, G. M. (1973) *Lancet* II, 417.
- CAPPERAULD, I. (1972) *Surg. Gynec. Obstet.* 135, 440.
- CHANG, H. T. (1973) *Amer. J. Chin. Med.* 3, 131.
- CHENG, S. B. en L. K. DING (1973) *Nature (Lond.)* 242, 559.
- CHENG, T. O. (1974) *Cardiology today*, vol. 2. nr. 3, bl. 1. Excerpta Medica, Amsterdam.
- Editorial (1973) *Brit. med. J.* II, 190, 502.
- FISCH, G. (1973) *Akupunktur*. Deutsche Verlags Anstalt, Stuttgart.

- GEMPERLE, M. (1973) *Anästh. Inform.* 2, 79.
- GOLDBERG, I. (1973) *Med. J. Aust.* I, 941.
- HECKMANN, W. A. en T. C. M. BRUINEN (1973) Werkstuk, Universiteit Leiden.
- Huang Ti Nei Ching Su Wen (The yellow emperor's classic of internal medicine)*. Vertaald door ILSA VEITH. Univ. of Calif. Press, Berkeley.
- JARRICOT, H. en M. WONG (1972) *Lyon Méditerranée médicale* 8, nr. 17.
- LEWIS-DRIVER, D. J. (1973) *Med. J. Aust.* II, 296.
- MANN, F. (1973) *Genezing door acupunctuur*. De Driehoek, Amsterdam.
- MANN, F., D. BOWSER, J. MUMFORD, S. LIPTON en J. MILES (1973) *Lancet* II, 57.
- MATSUMOTA, T. en M. F. HAYES (1973) *Amer. J. Surg.* 125, 176.
- MELZACK, R. en P. D. WALL (1965) *Science* 150, 971.
- PANG L MAN en C. V. CHEN (1972) *Curr. ther. Res.* 14, 390.
- PRAAG, H. VAN (1972) *Acupunctuur*. Hermes, Deventer.
- SCHIFF, A. F. (1965) *Med. Tms (N.Y.)* 93, 630.
- SIDEL, V. W. (1972) *New Engl. J. Med.* 286, 1292.
- SPROTTE, G. (1973) *Anästh. Inform.* 6, 248.
- STORK, J. (1973) *Ned. T. Geneesk.* 117, 784.
- WU WEI P'ING (1962) *Chinese acupuncture*. Health Science Press, Rustington, Engeland.

Amsterdam, augustus 1974

J. STORK

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de redactie; deze behoudt zich het recht voor de stukken te bekorten)

Percutane chordotomie, een methode voor de bestrijding van onduldbare pijn

Met belangstelling hebben wij het caput selectum van de collegae BLAAUW, ZUIJDERDIJN en HILVERING (1975) gelezen. Daarbij trof ons vooral de eerste zin van de conclusie, luidend: „Het heeft lang geduurd voordat de percutane chordotomie in Nederland ingang heeft gevonden.” Deze opmerking gaat geheel voorbij aan het belangrijke werk dat Dr. J. R. BOUMA, anesthesist te Rotterdam, aan de ontwikkeling van de percutane chordotomie in Nederland gedaan heeft. Reeds enkele jaren heeft collega BOUMA, als anesthesist aan het ziekenhuis Eudokia verbonden en werkzaam in de groep voor de pijnbestrijding in het Rotterdamsch Radio-Therapeutisch Instituut, op verscheidene congressen in binnen- en buitenland gesproken over de mogelijkheden van de percutane chordotomie. Hij is het geweest, die zich in de Verenigde Staten en in Engeland, o.a. bij Dr. LIPTON zeer vertrouwd heeft gemaakt met deze techniek. Het is dan ook niet te verwonderen dat de eerste percutane chordotomie in december 1973 door collega BOUMA, samen met Dr. LIPTON, in het Rotterdamsch Radio-Therapeutisch Instituut verricht werd. Wij wensen dat bij pijnstilling de percutane chordotomie, zoals die door collega BOUMA in Nederland geïntroduceerd is, de plaats krijgt die zij verdient.

Literatuur: BLAAUW, J. ZUIJDERDIJN en C. HILVERING (1975) *Ned. T. Geneesk.* 119, 59.

Rotterdam, maart 1975

K. WIGGERS
R. E. TREURNIET
J. G. VAN ANDEL

Ook de collegae WIGGERS, VAN ANDEL en TREURNIET zijn kennelijk getroffen door het feit, dat de percutane chordotomie als ingreep buiten Nederland uitgebreide bekendheid en toepassing kon krijgen, terwijl de ingreep in Nederland pas in december 1973 in het Rotterdamsch Radio-Therapeutisch Instituut en in januari 1974 in het Academisch Ziekenhuis Rotterdam Dijkzigt onder auspiciën van de Werkgroep Pijnbestrijding werd ingevoerd.

Ons literatuuroverzicht heeft beoogd een voorlichting te geven over het bestaan van de ingreep, over de methode en de complicaties. Het ware te wensen geweest dat collega BOUMA mede-auteur was geweest.

De slotzin van de heren WIGGERS, VAN ANDEL en TREURNIET vereist nader commentaar. Deze doet nl. vermoeden alsof er grote verschillen bestaan in de methode, terwijl dit niet het geval is.

Ook wij wensen dat de percutane chordotomie in Nederland de plaats krijgt die deze verdient.

Rotterdam, maart 1975

G. BLAAUW
J. ZUIJDERDIJN
C. HILVERING